

TA'LIM VA TEXNOLOGIYA

Tuxtayeva Jumagul Shuhrat qizi

Osiyo xalqaro universiteti 3-kurs talabasi

Annotatsiya: *Ta'lim va texnologiya bugungi insoniyat taraqqiyotining ajralmas va muhim tarkibiy qismlaridan biri bo'lib, ular o'zaro chambarchas bog'langan holda rivojlanmoqda. Insoniyat tarixining har bir bosqichini kuzatganimizda, fan va texnika taraqqiyoti jamiyat hayotida muhim o'zgarishlarga sabab bo'lganini ko'ramiz. Hozirgi kunimizda esa bilim olish, uni saqlash va yangi avlodga yetkazish jarayonida texnologiyalar asosiy o'ringa chiqib oldi. Bu rivojlanish natijasida ta'lim jarayonlari ancha osonlashdi, imkoniyatlar ancha kengaydi va zamonaviy ta'lim tizimining shakllanishiga asos bo'ldi.*

Kalit so'zlar: *ta'lim, texnologiya, raqamli ta'lim, axborot texnologiyalari, innovatsion metodlar, masofaviy ta'lim, elektron darsliklar, interaktiv texnologiyalar, o'quv jarayoni, zamonaviy ta'lim.*

Аннотация: *Образование и технологии являются неотъемлемой и важной составляющей современного развития человечества и развиваются в тесной взаимосвязи. Наблюдая за каждым этапом человеческой истории, мы видим, что развитие науки и технологий вносило существенные изменения в жизнь общества. Сегодня технологии стали основой процесса получения знаний, их сохранения и передачи новому поколению. В результате этого развития образовательные процессы значительно упростились, возможности существенно расширились и стали основой формирования современной системы образования.*

Ключевые слова: *образование, технологии, цифровое образование, информационные технологии, инновационные методы, дистанционное обучение, электронные учебники, интерактивные технологии, образовательный процесс, современное образование.*

Abstract: *Education and technology are one of the integral and important components of today's human development, and they are developing in close connection with each other. When we observe each stage of human history, we see that the development of science and technology has caused significant changes in the life of society. Today, technology has become the mainstay in the process of acquiring knowledge, preserving it, and transmitting it to the new generation. As a result of this development, educational processes have become much easier, opportunities have expanded significantly, and have become the basis for the formation of a modern education system.*

Keywords: *education, technology, digital education, information technologies, innovative methods, distance learning, electronic textbooks, interactive technologies, educational process, modern education.*

KIRISH

Bugungi kunga kelib ta'lim sohasiga axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining jadal sur'atlarda kirib kelishi dars jarayonlarini tubdan o'zgartirib yubordi. Internet tarmog'ining ommalashuvi, raqamli qurilmalar, multimedia vositalari va turli o'quv dasturlarining keng qo'llanilishi natijasida ta'lim sifati oshmoqda. O'qituvchilar va o'quvchilar uchun yangi imkoniyatlar paydo bo'ldi. Masofaviy ta'lim, onlayn platformalar, elektron darsliklar, videodarslar, sun'iy intellekt asosidagi ta'lim ilovalari bugungi kunda eng dolzarb mavzulardan sanaladi. Yangi texnologiyalarning joriy qilinishi individuallashtirilgan o'qitish tizimining yo'lga qo'yilishiga sabab bo'lmoqda. An'anaviy o'quv darsliklari va metodik yondashuvlar zamonaviy ta'lim texnologiyalari bilan to'ldirilmoqda. Bu esa o'quvchilarning mustaqil izlanish olib borishi, bilimlarni mustahkamlash va savol-javoblarga tezkor javob olish imkonini beradi. Har bir o'quvchi o'zining bilim darajasi, soha bo'yicha qiziqishi va o'sish sur'atidan kelib chiqqan holda ta'limning kerakli yo'nalishini tanlashi mumkin bo'ldi. O'quvchilarning faolligi oshdi, mustaqil ishlash tajribasi shakllandi. O'z navbatida, o'qituvchilar ham turli ilg'or texnologiyalardan foydalanish orqali dars jarayonini jonli qiladi, tarbiyaviy jarayonlarga yangicha yondashadi, o'quvchilarning bilimni chuqurlashtirishga yordam beradi. Ta'limda avtomatlashtirilgan tizimlarning keng joriy qilinishi orqali bilimlarni baholash, test sinovlari o'tkazish, o'quvchilar bilimni nazorat qilish imkoniyati kengaydi. Bu esa ta'lim tizimini yanada shaffof, adolatli va ochiq bo'lishiga xizmat qilmoqda.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODOLOGIYA

Mashg'ulotlarning interaktiv tarzda tashkil qilinishi, virtual laboratoriyalar va simulyatsiyalarning yaratilishi natijasida o'quv jarayoni hayotiyroq, qiziqarli va samarali bo'ldi. Ta'limda zamonaviy texnologiyalar yordamida barcha fanlarni vizual tarzda o'rganish mumkin bo'lib, bu o'zlashtirish samaradorligini oshiradi. Axborot texnologiyalari orqali dunyodagi ilg'or tajribalarga, zamonaviy ilmiy yangiliklarga va ko'plab ilmiy-adabiy manbalarga tez va oson ulanish imkoniyatlari paydo bo'ldi. Alohida e'tiborli jihati shundaki, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari yordamida insonning intellektual salohiyatini oshirishga katta imkoniyat yaratilmoqda. O'z-o'zini rivojlantirish, o'z ustida ishlash va yangi bilimlarni egallashda texnologiyalarning roli beqiyosdir. Intellektual taraqqiyot natijasida esa jamiyatda bilimli, tafakkuri keng, amaliyotda sinovdan o'tgan mutaxassislar, ilg'or insonlar shakllanadi [1].

Hozirgi rivojlanayotgan dunyoda raqamli savodxonlik, axborot texnologiyalaridan foydalanish madaniyati har bir inson uchun asosiy ehtiyojga aylandi. Raqamli dunyoga moslashgan ta'lim tizimi innovatsion iqtisodiyot, zamonaviy sanoat va zamonaviy xizmat ko'rsatish sohasining poydevori hisoblanadi. Shunday ekan, zamonaviy dunyoda texnologiyalar yordamida amalga oshirilayotgan ta'lim jarayonlari jamiyat taraqqiyotiga va inson hayot sifatiga ijobiy ta'sir ko'rsatmoqda. Shuningdek, zamonaviy ta'limda ochiq ma'lumotlar bazalari, bulutli texnologiyalar, blokcheyn, sun'iy intellekt va tarmoq qurilmalari kabi ilg'or texnologiyalarning qo'llanilishi asosiy rol o'ynamoqda. Ta'lim jarayonida sun'iy intellekt imkoniyatlaridan foydalanish o'quvchilarning bilim darajasini aniqlash, mustaqil o'rganish jarayoniga ko'maklashish, test, imtihon va baholash jarayonlarini avtomatlashtirish imkonini bermoqda.

Shuningdek, zamonaviy dasturiy ta'minot, interaktiv taxta, planshet va mobil qurilmalar yordamida darslarni visual tarzda o'tish imkoniyati kengaymoqda. Masofaviy va aralash ta'lim shakllari dunyo ta'lim tizimining bir qismi bo'lib qoldi. Elektron platformalar, videodarsliklar, zamonaviy o'quv resurslari yordamida bilim olish imkoniyatlari an'anaviy ta'lim bilan tenglashdi, ba'zida hattoki ustun kelmoqda. Jahon ta'lim sohasidagi zamonaviy yutuqlar va ilg'or tajriba almashinuvi uchun onlayn - seminarlar, vebinarlar va konferensiyalar rivojlantirilmoqda [2].

MUHOKAMA VA NATIJALAR

Ta'limda texnologiyalarning keng tatbiq etilishi o'quvchilar va o'qituvchilar o'rtasidagi axborot almashinuvini tezlashtiradi. Effektiv kommunikatsiyaning yo'lga qo'yilishi, vaqt va resurslarni tejash, sifatli ta'lim olish imkonini oshiradi. Bu esa jamiyat a'zolarining zamonaviy bilimga, innovatsion yangiliklarga ochiq bo'lishiga yordam beradi. Shuningdek, ilg'or texnologiyalardan foydalanish orqali ta'lim jarayonida natijadorlik oshadi, har bir o'quvchi ilg'or yondashuvlar asosida bilim oladi, amaliy kasb-hunar o'zlashtiradi. Ko'p tarmoqli va aniq fanlarni chuqur o'rganish uchun zamonaviy texnologiyalar ko'mak beradi. Yangi bilimlarni egallash, o'z bilimini mustahkamlash jarayonida o'quvchilar intellektual rivojlanadi, tafakkuri kengayadi. Bugungi globallashuv davrida ta'lim va texnologiya o'zaro integratsiyalashmoqda. Bu esa jamiyat taraqqiyotiga, iqtisodiyotga, madaniyatga va ilm-fan yutuqlariga bevosita ta'sir ko'rsatmoqda. Jahon bo'ylab turli mamlakatlarda ilg'or hamkorlik aloqalari amalga oshirilmoqda. Yuqori sifatli ta'lim jarayonlarini tashkil qilishni istagan har bir davlat ilg'or texnologiyalarni joriy qiladi. Ta'lim tizimidagi texnologiyalar fan, iqtisodiyot, tibbiyot, sanoat va boshqa sohalarda ham o'z aksini topmoqda. Bilimlar almashinuvi tezlashdi, yangi kasblarga bo'lgan talab ortdi va zamonaviy sohalarda innovatsion fikrlash rivojlana boshladi. Kadrlar malakasini oshirish uchun yangi imkoniyatlar paydo bo'ldi. Raqamli savodxonlik darajasi yuqori bo'lgan insonlarning jamiyat hayotidagi ahamiyati oshdi. Keng ko'lamli ta'lim islohotlari, yangi dasturlar, o'quv-uslubiy majmualar va zamonaviy texnik vositalar yordamida o'quvchilar, talabalar va o'qituvchilar ilg'or bilimlarni egallamoqda. Bunday islohotlar ta'lim sifatini oshirishga xizmat qiladi, jamiyat oldida turgan muammolarni hal qilishga yordam beradi. Xalqaro miqyosda o'tkaziladigan olimpiadalar, tanlovlar va grantlarda ishtirok etish orqali o'quvchilar o'z salohiyatini namoyon qilmoqda [3].

Texnologiyalarning ta'limga kiritilishining yana bir muhim jihatini bu – insonning mustaqil hayotga tayyorlanishi, kasb tanlashi, hayotda o'z o'rnini topishida yangi imkoniyatlar ochilmoqda. Tan olingan ilm-fan va innovatsiyalar asosida ta'lim sohasining rivojlanishi kelajak avlod tafakkurining rivojlanishi uchun muhim poydevor bo'lib xizmat qiladi. Texnologiyalar yordamida o'rganilgan bilimlar, ko'nikmalar va tajriba degan boylik insoniyat taraqqiyotining asosiy garovi sanaladi. Ta'lim va texnologiya uyg'unligi esa zamonaviy va taraqqiyparvar jamiyat uchun muhim ahamiyat kasb etadi. Yangi zamon kasblari va yangi bilimlarni egallash, hayotiy muammolarni texnologik jihatdan hal etish ko'nikmasi shakllanadi [4].

XULOSA

Xulosa qilib aytganda, ta'lim va texnologiya zamonaviy jamiyat taraqqiyoti uchun ajralmas va bir-birini to'ldiruvchi omillardir. Ta'limning zamonaviy texnologiyalar bilan uyg'unlashishi o'z navbatida bilimli, tafakkuri keng, tafakkur sohibi shaxslarning shakllanishiga olib keladi. Bunday insonlar jamiyat taraqqiyotiga yangi sur'at baxsh etadi, innovatsion fikrlash va taraqqiyotga yo'l ochadi. Ta'lim va texnologiyaning bugungi kundagi yaqin hamkorligi dunyo taraqqiyotida yangi bosqichlarni bosib o'tishga, insoniyat orzu-umidlarini amalga oshirishga, zamonaviy hayot talablariga moslashishga keng yo'l ochmoqda. Yangi asrda har bir inson uchun bilim va texnologiyalardan unumli foydalanish, jamiyatda o'z o'rnini topish, o'z hayotini yaxshilash istiqbolini ta'minlaydi. Shu sababli, ta'lim va texnologiya har bir sohada taraqqiyot va muvaffaqiyat garovidir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Abduazizova, D. Sh. (2019). "Axborot texnologiyalaridan foydalanishning zamonaviy talablari." Zamonaviy Ta'lim, 3(3), 25–31.
2. Akbarova, L. S. (2018). "Ta'lim jarayonida raqamli texnologiyalardan foydalanish." Innovatsion Ta'lim, 6(2), 18–22.
3. Egamberdiyev, S. (2021). "Masofaviy ta'limni rivojlantirishda zamonaviy axborot texnologiyalari." Ta'lim Taraqqiyoti, 4(1), 53–57.
4. Eliboyev, O. (2020). "Ta'limda Internet texnologiyalarining o'rni." Yangi Avlod Ta'limi, 5(2), 11–16.
5. G'ulomova, Z. F. (2017). "Pedagogik texnologiyalar va ularning o'quv jarayoniga tatbiqi." O'zbekiston Pedagogik Axborotnomasi, 2(1), 30–36.
6. Jo'raqulova, X. O. (2019). "Ta'limda axborot texnologiyalari: imkoniyat va istiqbollari." Innovatsion Ilmiy Tadqiqotlar, 7(3), 45–51.
7. Karimov, B. S. (2022). "Raqamli texnologiyalar asosida ta'lim sifatini oshirish masalalari." Innovatsion Ta'lim Texnologiyalari, 8(1), 22–29.